

Aleksander Koško

Opatowice, st. 1, gm. Radziejów, woj.
włocławskie, AZP 49-43/13

Informator Archeologiczny : badania 25, 23-24

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Układ warstw zaobserwowany na profilach wskazuje, że oba kurhany miały ok. 10 m średnicy. Kurhanom towarzyszyły jamy przykurhanowe, których przydenne partie widoczne są również na profilach.

Mydlów, st. 37 i 38
gm. Iwaniska, woj. tarnobrzeskie
AZP 88-70/268 i 269

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
 Katedra Archeologii w Lublinie

Badania prowadziła mgr Barbara Bargieł (KA UMCS) przy współpracy M. Florka (PSOZ w Tarnobrzegu). Konsultował doc. J. Gurba. Finansowane przez Państwową Służbę Ochrony Zabytków w Tarnobrzegu i Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej. Drugi sezon badań. Stanowisko wielokulturowe — neolit — kultura amfor kulistych, I okres epoki brązu — kultura mierzanowicka.

Badania miały na celu dalsze rozpoznanie charakteru stanowiska. W wykopach o łącznej powierzchni ok. 50 m² odsłonięto tylko jeden obiekt (nr 8). Na gł. 22 cm od stropu obiektu odsłonięto szczątki ludzkie należące do mężczyzny w wieku Maturus (wg wstępnej analizy dr W. Kozak-Zychaman). Szkielet spoczywał w pozycji skurczonej, na boku prawym, z dłońmi skierowanymi ku górze, głową zorientowany na północny zachód. Przy zmarłym nie stwierdzono wyposażenia grobowego. Poniżej szkieletu ludzkiego odsłonięto intencjonalnie złożone szczątki zwierzęce należące do co najmniej 4 osobników. Według wstępnej analizy pochowano tu 2 psy (2,5–3,5 lat i 5,5–6 lat) i dwie owce. Pochówek zwierzęcy nie zawierał żadnych darów grobowych. Z wypełniska obiektu pochodzą drobne fragm. ceramiki oraz czworosieczna siekierka z surowca pasiastego związana z kulturą amfor kulistych. Materiały te, jak i drobne krzemienie dostały się przypadkowo w trakcie zasypywania jamy. Obiekt ten wiązać należy prawdopodobnie z kulturą mierzanowicką.

Następne wykopy usytuowano pomiędzy stanowiskiem 38 i 37 oraz w obrębie st. 37. Odkryty materiał zabytkowy zalegał w oraniu i czarnoziemiu pierwotnym. Ceramikę i zabytki krzemienne z krzemienia ożarowskiego, pasiastego i świeciechowskiego łączyć należy z kulturą mierzanowicką.

Badania nie będą kontynuowane.

Opatowice, st. 1
gm. Radziejów, woj. wrocławskie
AZP 49-43/13

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
 Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
 Polski w Poznaniu

Badania prowadził prof. dr hab. Aleksander Koško. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławku. Osiedla kultur pucharów lejkowatych i amfor kulistych, cmentarzyska i miejsce obrzędowe kultury pucharów lejkowatych i grupy Dobre. Trzeci sezon badań (drugi w ramach działań ZPP IP UAM).

Eksplozacją objęto 182,5 m², rejestrując: 3769 fragm. ceramiki kultury pucharów lejkowatych, 489 kultury amfor kulistych, 141 wytworów z krzemienia oraz 47 z kamienia. Pozyskano próbki archeozoologiczne i paleobotaniczne. Udokumentowano 26 obiektów tak osadowych, jak i obrzędowych.

W przypadku osiedla (osiedli) kultury pucharów lejkowatych badania dotyczyły rubieży powierzchni intensywnie zagospodarowanej. Dominowały obiekty w typie wybierzyisk (szeroko powierzchniowych oraz „punktowych”), aczkolwiek odnotowano także pozostało-

ści konstrukcji gospodarczych (np. obiekty 37/47 czy 59A). Poczyniono dalsze obserwacje ogona grobowca megalitycznego (obiekt 31) typu kujawskiego (9–10 m tej partii nasypu). Obok odkryto hipotetyczną komorę grobową drugiej konstrukcji kurhanowej, jak można domniemywać o owalno-okrągłym nasypie (obiekt 36). Badania nie przyniosły istotniejszych korekt dotychczasowych ocen osadnictwa pucharowego.

W przypadku osiedla kultury amfor kulistych badano również rubież powierzchni intensywnie zagospodarowanej, rejestrując obiekt z kategorii tzw. grobowców zwierzęcych (obiekt 38). W obiekcie grobowym zdeponowano fragm. tuszy 3 krów o wysokich walorach konsumpcyjnych, a także 1 naczynie (amfora).

Zarejestrowano drugi grób grupy Dobre (obiekt 40). W wypełnisku jamy grobowej odkryto 2 naczynia, skupisko krzemiennych odpadów poprodukcyjnych, bryłkę oraz paciorek z bursztynu.

Dokumentacja oraz materiały są przechowywane w Zakładzie Prahistorii Polski Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Badania zakończono.

Opatowice, st. 36
gm. Radziejów, woj. włocław-
skie
AZP 48-13/187

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
 Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
 Polski w Poznaniu

Badania prowadziła mgr Marzena Szmyt. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Włocławku. Czwarty sezon badań. Osiedla ludności kultur pucharów lejkowatych i amfor kulistych, wczesnego i późnego średniowiecza.

W trakcie sezonu 1991, kończącego badania na stanowisku, eksploracją objęto 231 m², rejestrując 3545 fragm. ceramiki kultury amfor kulistych, 4019 kultury pucharów lejkowatych, 229 wytworów i odpadków krzemiennych oraz niewielką liczbę kamieni, polepy i kości zwierzęcych, a także ceramiki wczesno – i późnośredniowiecznej. W kategorii źródeł nieruchomych zarejestrowano 57 obiektów, w tym 37 dołków posłupowych, 17 „jam” gospodarczych, 2 wybierzyska oraz bruk kamienny.

Uchwycono wyraźnie zaznaczone granice północną, zachodnią i południową osiedli kultury pucharów lejkowatych oraz kultury amfor kulistych, manifestujące się ostrym spadkiem ilości źródeł ruchomych i nieruchomych. Niejasna pozostaje jedynie wschodnia rubież zasiedlanego obszaru, pokryta obecnie lasem.

O ile obiekty łączące się z osiedlem kultury amfor kulistych powielają znane już z poprzednich sezonów formy (jamy odpadkowe, „piwniczki”, bruk kamienny), o tyle nowością był jeden z obiektów kultury pucharów lejkowatych, a mianowicie rozległa i głęboka jama ze złożonymi na dnie dwoma–trzema naczyniami.

Potwierdzona została wcześniejsza obserwacja dotycząca zróżnicowania stratygraficznej pozycji obiektów obydwu kultur względem rozpoznanego na stanowisku układu gleb kopalnych (obiekty kultury pucharów lejkowatych w przeciwieństwie do obiektów kultury amfor kulistych nie docierają do poziomu gleby środkowej, przecinając jedynie glebę dolną — najstarszą).

Dokumentacja oraz materiały są przechowywane w Zakładzie Prahistorii Polski Instytutu Prahistorii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza.

Badania zakończono.